

Besluit van Gedeputeerde Staten
van Limburg

Vergunning

Artikel 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming

Geitenhouderij te Wijnansrade

Zaaknummer: 2015-1822

Kenmerk: 2018/60989 d.d. 13 september 2018

Verzonden: 17 september 2018

1. Aanvraag

Op 29 oktober 2015, heeft XXXX te Wijnansrade een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 (verder: Nbw 1998) aangevraagd voor het exploiteren en wijzigen/uitbreiden van een geitenhouderij, gelegen aan de Weg achter Swier 1 te Wijnansrade. De inrichting heeft een (potentieel) negatief effect op meerdere Natura 2000-gebieden. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2015-1822.

Op 18 januari 2018 hebben wij de aanvrager verzocht om aanvullende gegevens. Op 9 februari 2018 zijn aanvullende gegevens ontvangen.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb vervangt onder meer de Nbw 1998. Uit artikel 9.10, eerste lid, van de Wnb volgt dat voornoemde vergunningaanvraag vanaf 1 januari 2017 wordt behandeld overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de Wnb. Dat laatste heeft onder meer tot resultaat dat voornoemde aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 vanaf 1 januari 2017 geldt als een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb en op deze aanvraag wordt beslist met toepassing van de procedure zoals vermeld onder 2.

2. Procedure

De aanvraag wordt afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag om vergunning en een ontwerp van dit besluit hebben van 23 mei 2018 tot en met 3 juli 2018 voor eenieder ter inzage gelegen in het gouvernement te Maastricht. Gedurende deze termijn kon eenieder bij het bestuursorgaan schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen inbrengen. Het ontwerpbesluit en de kennisgeving konden in genoemde periode tevens worden geraadpleegd via de internetsite van de provincie Limburg (www.limburg.nl).

Op 13 juni 2018 hebben wij zienswijzen ontvangen van XXXX. Deze worden verder behandeld in paragraaf 4.5.

3. Beoordelingskader en de beschermde gebieden

3.1 Algemeen

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden) binnen en buiten Nederland. Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is een vergunning van Gedeputeerde Staten vereist voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of andere handelingen die de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen aantasten.

Bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dient rekening te worden gehouden met de gevolgen die het project of de andere handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Heeft een aangevraagde vergunning betrekking op een project dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen, significant negatieve effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dan dient op grond van het bepaalde in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb een passende beoordeling te worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. Is een passende beoordeling vereist, dan kan de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb in principe slechts worden verleend, indien op grond van de passende beoordeling de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast. Daarbij geldt dat bij de passende beoordeling het positieve effect van mitigerende maatregelen mag worden betrokken.

Bestaat op grond van de passende beoordeling (inclusief de daarbij betrokken mitigerende maatregelen) niet de vereiste zekerheid, dan kan een aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb niettemin worden verleend in het uitzonderlijke geval dat bij toetsing blijkt dat geen Alternatieve oplossingen voor handen zijn, sprake is van Dwingende redenen van openbaar belang en Compenserende maatregelen worden getroffen. Oftewel in voorkomend geval dat de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

3.2 De Programmatische Aanpak Stikstof

Voor zover een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voorziet in een project of andere handeling welke stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied waarin tenminste één stikstofgevoelig kwalificerend habitatype voorkomt waarvoor de geldende kritische depositiewaarde wordt overschreden (geldt voor alle Natura 2000-gebieden in Limburg behoudens voor de Natura 2000-gebieden “Grensmaas” en “Abdij Lilbosch en voormalig klooster Mariahoop”), is van belang dat op 1 juli 2015 de Programmatische Aanpak Stikstof (verder: de PAS) in werking is getreden. Sinds 1 januari 2017 wordt de PAS gestalte gegeven via de desbetreffende bepalingen in de Wnb, het Besluit natuurbescherming (verder: Bnb) en de Regeling natuurbescherming (verder: Rnb), alsmede via het betrokken programma voor de periode 2015 – 2021 (verder: het Programma PAS 2015 – 2021). Aan het Programma PAS 2015-2021 ligt een (generieke) passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb ten grondslag. Onderdeel van deze passende beoordeling vormen de gebiedsanalyses die voor alle in de PAS

betrokken Natura 2000-gebieden zijn opgesteld. De conclusie van de passende beoordeling (inclusief de gebiedsanalyses) is dat op grond daarvan de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de in het Programma PAS 2015 - 2021 betrokken Natura 2000-gebieden als gevolg van de uitvoering van dit programma niet zullen worden aangetast.

Door ons college is zowel met het Programma PAS 2015 - 2021 als met de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling ingestemd.

Doel van de PAS is het vinden van evenwicht tussen ecologie en economie. Daartoe voorziet de PAS (meer specifiek het Programma PAS 2015 – 2021) in brongerichte maatregelen die leiden tot een (verdere) afname van stikstofdepositie en gebiedsspecifieke herstelmaatregelen, waarmee de natuurwaarden van de betreffende Natura 2000-gebieden worden versterkt. Mede als resultaat van de trendmatige daling van stikstofdepositie als gevolg van (eerder) vaststaand beleid, biedt de PAS hierdoor ook ruimte voor economische ontwikkelingen die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Deze zogenaamde depositieruimte is allereerst beschikbaar voor autonome ontwikkelingen alsmede voor projecten en andere handelingen waarvan de op een betrokken Natura 2000-gebied veroorzaakte stikstofdepositie onder de in het Besluit grenswaarden gestelde grenswaarde blijft. Het overige gedeelte van deze ruimte kan als “ontwikkelingsruimte” op grond van artikel 2.7, eerste lid, van het Bnb worden toegedeeld aan (deels prioritaire) projecten en andere handelingen bij toestemmingsbesluiten, zoals een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb of een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder a, van het Besluit omgevingsrecht (verder: Bor).

Voor het toedelen van ontwikkelingsruimte (OR) in een toestemmingsbesluit bestaat in principe aanleiding voor zover een project of andere handeling leidt tot een toename van stikstofdepositie op een hectare van een voor stikstof gevoelig habitat in een in het Programma PAS opgenomen Natura 2000-gebied, uitgaande van het jaar waarin de veroorzaakte depositie het hoogst is. Of sprake is van een zodanige toename en hoeveel OR moet worden toegedeeld om toestemming te kunnen verlenen voor de betreffende activiteit, wordt vastgesteld met behulp van het rekeninstrument AERIUS Calculator. Daarbij wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd, waarvan de voornaamste onderstaand worden toegelicht.

- **Geen OR nodig voor zover de grenswaarde niet wordt overschreden**

Voor het toedelen van OR in een toestemmingsbesluit bestaat geen aanleiding voor zover de door een nieuwe of (wijziging of uitbreiding van een) bestaande activiteit (project of een andere handeling) veroorzaakte toename van stikstofdepositie als hier bedoeld, de geldende grenswaarde op grond van het Bnb niet overschrijdt. Deze grenswaarde bedraagt in principe 1 mol per hectare per jaar. Indien en voor zolang evenwel uit AERIUS Calculator blijkt dat ten aanzien van een hectare van een voor stikstof gevoelige habitat in het desbetreffende Natura 2000-gebied 5% of minder van de depositieruimte voor grenswaarden beschikbaar is, bedraagt de grenswaarde 0,05 mol per hectare per jaar.

- **Geen OR nodig voor de feitelijk veroorzaakte stikstofdepositie vóór 1 januari 2015**

Voor bestaande activiteiten waarvoor de vereiste vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dan wel de vereiste omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder

a, van het Bor ontbreekt (de zgn. “interimmers”), wordt bedoelde toename van stikstofdepositie bepaald ten opzichte van de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 ^[1]. Leidt een (voorgenomen) wijziging of uitbreiding van de bestaande activiteit ten opzichte van deze referentiesituatie niet tot een toename van stikstofdepositie als hier bedoeld, dan kan toedeling van OR in het toestemmingsbesluit voor het betreffende project of de andere handeling achterwege blijven. In voorkomend geval dat een (voorgenomen) wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit ten opzichte van voornoemde referentiesituatie (wel) leidt tot een toename van stikstofdepositie als hier bedoeld, dan is in zoverre toedeling van OR in een toestemmingsbesluit noodzakelijk voor zover de geldende grenswaarde op grond van het Bnb wordt overschreden.

Overigens is het aan de aanvrager om aan te tonen wat, binnen de daarvoor geldende kaders, de stikstofdepositie was die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015. Zo daartoe aanleiding bestaat, wordt onder de overwegingen van dit besluit nader ingegaan op de wijze waarop een en ander kan worden aangetoond en of daarvan in casu sprake is.

- **Geen OR nodig voor reeds toegestane stikstofdepositie**

Voor bestaande activiteiten waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is verleend, een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder a, van het Bor is verleend of overeenkomstig artikel 2.7 van de Rnb een melding is gedaan, wordt bedoelde toename van stikstofdepositie in principe bepaald ten opzichte van de stikstofdepositie die op grond van de eerdere verleende vergunning of gedane melding is toegestaan. Dit leidt uitzondering wanneer de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 hoger is dan de stikstofdepositie toegestaan op grond van een vóór 1 juli 2015 verleende vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb of een vóór 1 juli 2015 verleende omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder a, van het Bor. In die situatie wordt de toename van stikstofdepositie bepaald ten opzichte van de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015.

Voor wat betreft de noodzaak om ten behoeve van een (voorgenomen) wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit als hier bedoeld OR toe te delen in een toestemmingsbesluit, is het gestelde onder het vorige uitgangspunt - met inachtneming van de juiste hiervoor vermelde referentiesituatie - van overeenkomstige toepassing.

¹ Onder “de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015”, wordt op grond van artikel 2.4, zevende lid, van de Rnb verstaan de hoogste stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 als gevolg van de daadwerkelijk in de betrokken inrichting verrichte activiteiten plaatsvond, voor zover die stikstofdepositie niet meer bedroeg dan de stikstofdepositie die mogelijk was overeenkomstig de op 1 januari 2015 voor de betrokken inrichting geldende omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel e of i, van de Wabo of de op 1 januari 2015 voor de betrokken inrichting geldende vergunning of melding krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet.

Zoals uit het vorenstaande blijkt, kan onder omstandigheden toedeling van OR in het toestemmingsbesluit voor een project of een andere handeling welke stikstofdepositie veroorzaakt op een voor stikstof gevoelig habitat in een in het Programma PAS opgenomen Natura 2000-gebied achterwege blijven. Achtergrond daarvan is dat in het Programma PAS 2015 – 2021 en de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling rekening is gehouden met zowel de (eerder) toegestane als de feitelijk vóór 1 januari 2015 veroorzaakte stikstofdepositie als hiervoor toegelicht.

Bestaat met inachtneming van het vorenstaande (wel) de noodzaak om OR toe te delen in een toestemmingsbesluit, dan is allereerst de vraag opportuun of voor het betreffende project of de andere handeling voldoende OR beschikbaar kan worden gesteld. Zonder toedeling van de benodigde OR kan het betreffende project of de andere handeling in de bedoelde situatie immers niet worden toegestaan. Om te kunnen besluiten tot toedeling van de voor een project of andere handeling noodzakelijke OR in een toestemmingsbesluit, dient voldaan te zijn aan de diverse daarvoor geldende voorwaarden. Relevant in dit opzicht voor (niet-prioritaire) projecten en andere handelingen is allereerst de beschikbaarheid van OR in segment 2. Toedeling van OR in een toestemmingsbesluit mag er immers niet toe leiden dat de resterende OR voor een hectare voor stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied in segment 2 minder bedraagt dan nul. Daarbij dient de toedeling van OR plaats te vinden in overeenstemming met de door ons college bij besluit van 5 september 2017 vastgestelde “Beleidsregel toestemmingverlening en toedeling ontwikkelingsruimte Programmatische Aanpak Stikstof Limburg 2017 segment 2 versie september”. Uitgangspunt van deze per 1 januari 2017 in werking getreden beleidsregel is onder meer dat bij een toestemmingsbesluit de volgorde van de ontvangst van de volledige én ontvankelijke aanvraag voor een toestemmingsbesluit bepalend is (“wie het eerst komt, wie het eerst maalt”). Voorts geldt als hoofdregel dat aan een project of een andere handeling casu quo per inrichting cumulatief niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan OR wordt toegedeeld per PAS-programmaperiode. Onder omstandigheden bedraagt de aan een project of een andere handeling casu quo per inrichting cumulatief toe te delen OR per PAS-programmaperiode echter niet meer dan 1 mol stikstof per hectare per jaar. Meer in het bijzonder geldt dit laatste voor aanvragen om een toestemmingsbesluit die worden ontvangen, nadat via het Provinciaal Blad of op een andere geschikte wijze kennis is gegeven van het feit dat volgens AERIUS Register ten aanzien van een hectare van een voor stikstof gevoelige habitat in het desbetreffende Natura 2000-gebied meer dan 75% van de bij aanvang van de bij PAS-programmaperiode beschikbare OR is toegedeeld.

Overigens voorziet de beleidsregel in een specifiek regime voor aanvragen om een toestemmingsbesluit die na 31 december 2016 zijn ontvangen en die betrekking hebben op een bestaande veehouderij, waarbij het wijzigen van het aantal dieren in enige diercategorie binnen één of meer bestaande dierenverblijven leidt tot een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de stikstofdepositie die ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 of de eerder voor de bestaande activiteit toegestane stikstofdepositie. Voor deze categorie aanvragen geldt dat bij een toestemmingsbesluit uitsluitend OR wordt toegedeeld indien de ammoniakemissie vanuit het te wijzigen bestaande dierenverblijf casu quo de te wijzigen bestaande dierenverblijven afneemt met ten minste het in de bijlage van de beleidsregel vastgestelde percentage per dierplaats. Daarnaast zal bij toedeling van OR aan het toestemmingsbesluit de verplichting worden verbonden om binnen een jaar aan te tonen dat de ammoniakemissie daadwerkelijk is afgenomen met het vastgestelde percentage per dierplaats.

Uitsluitend voor zover met inachtneming van het vorenstaande én de noodzaak bestaat om OR toe te delen én wordt voldaan aan de diverse voorwaarden voor het beschikbaar stellen van de benodigde OR, wordt de voor een project of een andere handeling benodigde OR toegedeeld in een toestemmingsbesluit. Is sprake van een toestemmingsbesluit voor onbepaalde tijd, dan wordt eenmalig OR toegedeeld voor onbepaalde tijd ter hoogte van de stikstofdepositie in het jaar waarin deze het hoogst is. Wordt voor een project of een andere handeling toestemming verleend voor ten hoogste vijf jaar, dan is de OR die in het toestemmingsbesluit wordt toegedeeld gelijk aan de som van de stikstofdeposities die het project of de andere handelingen in de onderscheiden jaren op de desbetreffende hectare kan veroorzaken, gedeeld door zes. De OR die in een toestemmingsbesluit wordt toegedeeld, wordt uitgedrukt in mol per hectare per jaar.

Wordt bij een toestemmingsbesluit OR toegedeeld, dan wordt deze geregistreerd in AERIUS Register en afgeschreven van de totale hoeveelheid OR. Daarmee is de toegedeelde hoeveelheid OR niet meer beschikbaar voor overige projecten of andere handelingen.

3.3 Buitenlandse toetsingskaders stikstofdepositie

Buitenlandse Natura 2000-gebieden vallen nadrukkelijk onder de reikwijdte van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Dat volgt reeds uit deze bepaling in samenhang met de begripsomschrijving van Natura 2000-gebied in artikel 1.1 van de Wnb. Uitvloeisel daarvan is dat bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb tevens de gevolgen moeten worden betrokken die een project of andere handeling kan hebben in een buiten Nederland gelegen Natura 2000-gebied. Daarbij gaat het om alle denkbare (negatieve) gevolgen van een project of andere handeling die de natuurlijke kenmerken van een buitenlands Natura 2000-gebied kunnen aantasten. In de praktijk is het vorenstaande evenwel met name van belang voor aanvragen voor projecten op Nederlands grondgebied die (mede) voorzien in het veroorzaken van stikstofdepositie op stikstofgevoelige buitenlandse Natura 2000-gebieden.

In voorkomend geval dat een vergunningaanvraag voor een project (wel) voorziet in een toename van stikstofdepositie op één of meer stikstofgevoelige Duitse en/of Belgische Natura 2000-gebieden is relevant dat volgens paragraaf 5.7 van het Programma PAS 2015 – 2021 voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op de betreffende buitenlandse Natura 2000-gebieden toepassing wordt gegeven aan de daarvoor geldende toetsingskaders in Duitsland en België. In verband hiermee wordt onderstaand ingegaan op de toetsingskaders voor de beoordeling van effecten van stikstofdepositie op Duitse en Belgische Natura 2000-gebieden, zoals deze thans in Duitsland en België worden gehanteerd.

3.3.1 Het Duitse toetsingskader voor stikstofdepositie

Voorziet een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied voor geen enkel Duits Natura 2000-gebied in een toename van stikstofdepositie van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar) of meer, dan kan er volgens het Duitse toetsingskader vanuit worden gegaan dat significante effecten zijn uitgesloten. Leidt een zodanige aanvraag voor één of meer Duitse Natura 2000-gebieden wel tot een toename van stikstofdepositie van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar) of meer, dan dient voor het/de betreffende gebied(en) een nadere beoordeling plaats te vinden. Deze beoordeling bestaat er in voorkomend geval primair uit dat ten aanzien van het/de betrokken gebied(en) voor de relevante habitattypen wordt nagegaan of rekening houdend met de extra stikstofdepositie als gevolg van het

aangevraagde project en eventuele cumulerende andere projecten, de minimumwaarde van het zogenaamde critical loads-bereik (CL-bereik) wordt overschreden. Wordt de minimumwaarde van het CL-bereik niet overschreden óf bedraagt de stikstofdepositie die wordt veroorzaakt door het aangevraagde project en eventuele cumulerende andere projecten voor de relevante habitattypen minder dan 3% van de minimumwaarde van het CL-bereik, dan kunnen significante effecten ook voor het/de betrokken Duitse Natura 2000-gebied(en) uitgesloten worden geacht.

Rest de situatie dat de minimumwaarde van het CL-bereik wordt overschreden én het 3%-criterium wordt overschreden. Alsdan dient aan de hand van een passende beoordeling anderszins de zekerheid te zijn verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Duitse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast. Bij ontstentenis van deze zekerheid, dient er in voorkomend geval vanuit te worden gegaan dat de aangevraagde vergunning dient te worden geweigerd.

Overigens kan onder omstandigheden, in afwijking van het normaliter in eerste aanleg te hanteren (afbakenings)criterium van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar), een afbakeningscriterium worden gehanteerd van 0,3 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar). Een en ander is evenwel afhankelijk van onder meer de juridische ontwikkelingen en de staat van instandhouding van de kwalificerende habitats en soorten ten tijde van het besluit op de vergunningaanvraag.

3.3.2 Het Vlaamse toetsingskader voor stikstofdepositie

De beoordeling van de effecten van stikstofdepositie, maar ook van zwaveldepositie op Natura 2000-gebieden bevindt zich in Vlaanderen momenteel in een transitiefase, die uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van een Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) naar Nederlands voorbeeld. Onderdeel van deze transitiefase is de inwerkingtreding per 27 februari 2015 van een tijdelijk Vlaams toetsingskader voor de beoordeling van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit toetsingskader is per 1 juli 2017 aangepast.

Op basis van deze toetsingsmethode kunnen significante negatieve effecten in eerste aanleg uitgesloten worden geacht, indien in een Vlaams Natura 2000-gebied met inbegrip van de bijdrage van een aangevraagd project op Nederlands grondgebied geen sprake is van een overbelaste situatie dan wel wanneer als gevolg van een zodanig project binnen een Vlaams Natura 2000-gebied ter plaatse van een relevant (potentieel) habitatype of een voorlopige zoekzone de zogenaamde nulcontourlijn niet wordt overschreden. De nulcontourlijn bedraagt in Vlaamse Natura 2000-gebieden voor eutrofiëring via lucht 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar) en voor verzuring via lucht 21,45 Zeq/ha/jaar. Voorziet een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied binnen één of meer Vlaamse Natura 2000-gebieden ter plaatse van een relevant (potentieel) habitatype of een voorlopige zoekzone in een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar), onderscheidenlijk 21,45 Zeq/ha/jaar (21,45 mol/ha/jaar) dan is in zoverre een nadere beoordeling noodzakelijk.

Significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie vanwege het aangevraagde project (zowel ammoniak als NO_x) kunnen worden uitgesloten indien de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft ter plaatse van de relevante (potentiële) habitattypen of een daarvoor aangewezen voorlopige zoekzone leidt tot een stikstofdepositie van minder dan 5% van de geldende kritische depositiewaarde. Bij deze beoordeling dient te worden gekeken naar de gehele beoogde activiteit. Voorwaarde voor uitbreidingen van bestaande activiteiten, zogenaamde “hervergunningen” en nieuwe activiteiten is evenwel dat in de vergunning de gangbare emissiereducerende technieken (BBT) zijn voorgeschreven.

Voor SO_x als gevolg van de uitstoot van zwavelhoudende gassen (SO₂, SO₃, H₂SO₄, HCl), is hetgeen hiervoor is vermeld van overeenkomstige toepassing.

Voldoet het aangevraagde project op Nederlands gebied niet aan de hiervoor genoemde criteria, dan dient er vanuit te worden gegaan dat vergunningverlening uitsluitend mogelijk is, indien op grond van een in een passende beoordeling opgenomen ecologische onderbouwing de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de relevante Vlaamse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

3.3.3 Het Waalse toetsingskader voor stikstofdepositie

Wallonië kent op dit moment geen eigen toetsingskader voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op Waalse Natura 2000-gebieden, veroorzaakt door aangevraagde projecten. Dat laatste veronderstelt dat de voor de toetsing van een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied welke voorziet in stikstofdepositie op één of meer stikstofgevoelige Waalse Natura 2000-gebieden bij voorkeur een passende beoordeling wordt opgesteld, waaruit blijkt of in zoverre de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de relevante Waalse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

Relevant is evenwel dat - naar aanleiding van voorliggende vergunningaanvragen van ENCI B.V. te Maastricht en tegen de achtergrond van het bepaalde in artikel 4, derde lid, van het Verdrag van de Europese Unie – in dit verband op 15 januari 2015 afstemmingsoverleg heeft plaatsgevonden met het Waalse gewest, meer in het bijzonder met het Département de la Nature et des Forêts (DNF). Daarbij is namens DNF medegedeeld dat, bij gebreke van een Waals toetsingskader, ermee wordt ingestemd dat de beoordeling van een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied welke (mede) voorziet in stikstofdepositie op één of meer Waalse Natura 2000-gebieden in zoverre plaatsvindt met inachtneming van het hiervoor toegelichte Vlaamse toetsingskader. Een en ander is door DNF bevestigd bij brief van 9 september 2015. Gegeven het feit dat DNF daarmee uitdrukkelijk heeft ingestemd, is het verdedigbaar dat voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op Waalse Natura 2000-gebieden, welke wordt veroorzaakt door een aangevraagd project op Nederlands grondgebied het Vlaamse toetsingskader wordt toegepast. Dit laatste geldt te meer nu in voorkomende gevallen dat het voornemen bestaat om voor een zodanig project tot vergunningverlening over te gaan, tijdig afstemmingsoverleg plaatsvindt met DNF waarbij informatie wordt verstrekt over (de gevolgen van) het betreffende project, de vergunningaanvraag (inclusief alle relevante bijbehorende stukken) en de (ontwerp)besluiten tot vergunningverlening aan de Waalse autoriteiten worden gezonden, van de (ontwerp)besluiten op een toereikende wijze kennis wordt gegeven in Wallonië, alsmede genoegzaam de gelegenheid wordt geboden om kennis te nemen van alle relevante stukken, zienswijzen naar voren te brengen en beroep in te stellen.

4. Overwegingen

4.1 Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het exploiteren, wijzigen en uitbreiden van een vóór 1 januari 2015 bestaande geitenhouderij. Mede uit de vanwege de aanvrager overgelegde berekening met behulp van AERIUS Calculator (zie bijlage 1) blijkt, dat thans vergunning wordt gevraagd voor de situatie als weergegeven in tabel 1.

Stal-nummer	Type	Code RAV Bijlage 1	Code RAV Bijlage 2	Aantal dieren	Emissie (kg NH ₃ / dier / jaar)	Totaal (kg NH ₃ / jaar)
1 (links)	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100		800	1,90	1.520,00
1 (rechts)	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100		270	1,90	513,00
2 (achter)	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100		30	1,90	57,00
2 (achter)	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	C 2.100		300	0,80	240,00
2 (achter)	Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen	C 3.100		100	0,20	20,00
					Totaal	2.350,00

Tabel 1 aangevraagde situatie Weg achter Swier 1 te Wijnansrade

De in bovenstaande tabel en volgende vermelde 'Code RAV' alsmede de ammoniakemissiefactoren die zijn gehanteerd bij het berekenen van de (totale) emissie, zijn ontleend aan de bijlagen behorende bij de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2015, nr. 16866 (in werking getreden op 1 augustus 2015), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 15585 (in werking getreden op 31 maart 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 49500 (in werking getreden op 1 oktober 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 420218 (in werking getreden op 12 april 2017), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 69963 (in werking getreden op 13 december 2017) en de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2018, nr. 39679 (in werking getreden op 20 juli 2018).

4.2 Nederlandse Natura 2000-gebieden

In relatie tot de in de PAS betrokken (Nederlandse) Natura 2000-gebieden dient te worden vastgesteld dat de aanvraag betrekking heeft op het exploiteren, wijzigen en uitbreiden van een vóór 1 januari 2015 bestaande activiteit, waarvoor niet eerder de vereiste toestemming als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dan wel artikel 2.2aa, onder a, van het Bor is verleend. Vanwege de aanvrager zijn ten aanzien van deze activiteit (afschriften van) de volgende documenten overgelegd:

- de op 1 januari 2015 voor de inrichting van de aanvrager geldende vergunning zoals verleend op grond van de Wet milieubeheer bij besluit van 14 juni 2006;
- diertelgegevens op basis van artikel 3.120 van het Activiteitenbesluit met ondersteunende aan en afvoergegevens d.d. 3 december 2013;

- een verschilberekening met behulp van AERIUS Calculator van de stikstofdepositie die door de vóór 1 januari 2015 bestaande activiteit na wijziging en uitbreiding wordt veroorzaakt op de voor stikstof gevoelige habitattypen in één of meer Natura 2000-gebieden die zijn opgenomen in het Programma PAS.

Op basis van de hiervoor aangehaalde documenten is genoegzaam aangetoond dat de hoogste stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 als gevolg van de daadwerkelijk in de betrokken inrichting verrichte activiteiten plaatsvond en mogelijk was overeenkomstig de op 1 januari 2015 voor de betrokken inrichting geldende vergunning krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet, voortvloeit uit een ammoniakemissie van in totaal 2.409,40 kg/jaar.

Ten opzichte van de stikstofdepositie die bijgevolg binnen de daarvoor geldende kaders door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015, voorziet de aanvraag in een toename van stikstofdepositie van ten hoogste +0,04 mol per hectare per jaar op een voor stikstof gevoelig habitatype in een Natura 2000-gebied dat is opgenomen in het Programma PAS. Voor wat betreft deze aanvraag is toedeling van OR noodzakelijk om toestemming te kunnen verlenen voor de aangevraagde activiteit.

Ten aanzien van de mogelijkheid daartoe, dient te worden vastgesteld dat in segment 2 voldoende OR beschikbaar is voor toedeling van de voor de aangevraagde activiteit benodigde OR. Daarbij is relevant dat zodanige toedeling in overeenstemming is met de “Beleidsregel toestemmingverlening en toedeling ontwikkelingsruimte Programmatische Aanpak Stikstof Limburg 2017 segment 2 versie september”. Meer in het bijzonder is in dit verband geconstateerd dat de voor de aangevraagde activiteit benodigde hoeveelheid OR niet meer bedraagt dan de hoeveelheid OR die op grond van de beleidsregel ten hoogste mag worden toegedeeld aan een project of een andere handeling. Mede in aanmerking genomen dat de voorliggende aanvraag strekt tot het verlenen van een vergunning voor onbepaalde tijd, wordt bij dit besluit voor de aangevraagde activiteit eenmalig OR toegedeeld voor onbepaalde tijd van ten hoogste +0,00 mol per hectare per jaar.

Overigens wordt in dit verband overwogen dat in het Programma PAS 2015 – 2021 en de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling, binnen de daarvoor geldende kaders, rekening is gehouden met de stikstofdepositie die door bestaande activiteiten ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 en het toedelen van OR aan projecten en andere handelingen. Tegen deze achtergrond is genoegzaam gewaarborgd dat de natuurlijke kenmerken van de het Programma PAS 2015 – 2021 betrokken Natura 2000-gebieden in zoverre niet zullen worden aangetast door de aangevraagde activiteit. Reden waarom de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb in zoverre kan worden verleend, onder het toedelen van de benodigde OR.

4.3 Buitenlandse Natura 2000-gebieden

Zoals in paragraaf 3.3 nader is toegelicht, vallen buitenlandse Natura 2000-gebieden onder de reikwijdte van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Daarnaast geldt voor aangevraagde projecten op Nederlands grondgebied die stikstofdepositie veroorzaken op stikstofgevoelige Duitse en Belgische Natura 2000-gebieden dat de effecten van stikstofdepositie volgens paragraaf 5.7 van het Programma PAS 2015 – 2021 dienen te worden beoordeeld overeenkomstig de daarvoor geldende toetsingskaders in Duitsland

respectievelijk Vlaanderen en Wallonië. Reden waarom onder 3.3.1, 3.3.2 en 3.3.3 uitvoerig op deze toetsingskaders is ingegaan.

4.4 Beoordeling overige effecten op de beschermde natuurgebieden

Uit de aanvraag blijkt dat er als gevolg van de voorgenomen activiteit geen andere - niet aan stikstofdepositie gerelateerde - negatieve effecten (zoals geluid, trillingen, licht, grondwaterstands- en/of grondwaterkwaliteit veranderingen etc.) te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van voornoemde beschermde gebieden kunnen aantasten.

4.5 Weerlegging zienswijze

Op 13 juni 2018 hebben wij van XXXX te Nijmegen en XXX te Nijmegen, hierna te noemen indiener, de volgende zienswijzen ontvangen.

1. Geconstateerde gebreken in de PAS

Door de Raad van State is een verwijzingsuitspraak gedaan waarin door haar is vastgesteld dat er een aantal gebreken aan de PAS kleven. In de zienswijze wordt daarop ingegaan, en worden de gebreken zoals verwoord in de verwijzingsuitspraak van 17 mei 2017 herhaald. Gesteld wordt in de zienswijze dat er niet tot vergunningverlening kan worden overgegaan omdat deze gebreken nog niet hersteld zijn.

Reactie Gedeputeerde Staten

Zoals aangegeven in de verwijzingsuitspraak van 17 mei 2017 door de Afdeling bestuursrechtspraak volgt niet dat de conclusies van de gebiedsanalyses en de passende beoordeling op onvolledige of op onjuiste gegevens zijn gebaseerd. Dit betekent dat geen sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken van de aan de orde zijnde Natura 2000-gebieden. Evenmin heeft de Afdeling bestuursrechtspraak het noodzakelijk geacht voorlopige voorziening te treffen nu de geconstateerde gebreken kunnen worden gerepareerd, waardoor geen sprake is van onomkeerbare gevolgen. Op grond van deze gegevens nopen de verwijzingsuitspraken niet tot de verzochte aanhouding van besluiten op vergunningaanvragen.

2. Prejudiciële vragen

Voorts heeft de Raad van State prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te Luxemburg. In de zienswijzen wordt ingegaan op de vragen die gesteld zijn en dat deze allen negatief dienen te worden beantwoord volgens de zienswijzegever. Aan de PAS in de huidige vorm kan dus niet de vereiste zekerheid ontleend worden dat de natuurlijke kenmerken van de te beschermen habitats niet aangetast worden.

Reactie Gedeputeerde Staten

Wij verwijzen naar onze bovenstaande reactie onder 1. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft het nog steeds niet noodzakelijk geacht voorlopige voorziening te treffen, behoudens indien er gebruik wordt gemaakt van de buffer aan ontwikkelingsruimte. In haar verwijzingsuitspraak heeft zij wel aangegeven dat bij het uitblijven van een uitspraak van het Hof na 1 juli 2018, zal worden bezien of er alsdan aanleiding bestaat tot het treffen van een maatregel. Daarbij zal een eventuele reactie van de ministers worden betrokken op de geconstateerde gebreken. Inmiddels hebben de PAS-partners een brief ingezonden aan de Afdeling bestuursrechtspraak met informatie over deze gebreken. Daarin is ook aangegeven dat nog

niet op alle punten volledige duidelijkheid kan worden gegeven en dat de PAS partners de voor de tweede helft van het eerste tijdvak van het programma beschikbare 40% van de ontwikkelingsruimte voor segment 2 daarom vooralsnog niet ter beschikking stellen. Daarmee blijft de buffer intact en wordt nog steeds voldaan aan het gestelde in de verwijzingsuitspraak van 17 mei 2017, dus dat de aan het Programma Aanpak Stikstof ten grondslag liggende passende beoordeling de vereiste zekerheid biedt dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 niet worden aangetast. Voor de beantwoording van de prejudiciële vragen wordt nog steeds gewacht op de uitspraak van het Hof.

3. Referentiedatum

Ondanks de vaststelling van de Raad van State dat er een latere referentiedatum gehanteerd kan worden dan de datum gerelateerd aan het van toepassing worden van de Habitatrichtlijn, staat hiermee niet vast dat de legalisatieslag die door de PAS is gemaakt in overeenstemming is met artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Er is volgens de zienswijzegever niet beoordeeld welk gedeelte van de feitelijke depositie in 2014 is veroorzaakt door bedrijven die in strijd met een natuurvergunning handelden. Daarmee is dan ook niet bekend in hoeverre de prognoses van de autonome daling en van de PAS-bronmaatregelen leiden tot een daling t.o.v. dat niveau.

Reactie Gedeputeerde Staten

De aanvraag is beoordeeld op grond van de beoordelingssystematiek zoals opgenomen in de Wnb en PAS (Titel 2.1 Besluit natuurbescherming en de daarbij behorende regelgeving o.a. artikel 2.4 van de Regeling natuurbescherming). Voor zover met referentiedata de Europese referentiedata van de Vogel- en Habitatrichtlijn worden bedoeld, verwijzen wij naar hetgeen de "Nota van antwoord. Zienswijzen op het ontwerp Programma Aanpak Stikstof 2015-2021" (pagina 37) hierover stelt.

In het algemeen is het uitgangspunt van het PAS dat de stikstofdepositie een dalende lijn vertoont. Dit wordt nauwlettend gemonitord. Als blijkt dat deze daling zich niet of onvoldoende doorzet, zullen er extra brongerichte maatregelen genomen worden. Er is dan ook een pakket aan reservemaatregelen voorhanden, die zullen worden ingezet wanneer dat nodig blijkt. Ook kan de beschikbare ontwikkelingsruimte per jaar worden herzien.

4. Stikstofemissie buiten dieren in stal om veronachtzaamd

De vergunningen leiden tot een toename van het aantal dieren en daarmee tot een toename van mest en vervoer van mest, en meer aan- en afvoer van vee en veevoer die onlosmakelijk verbonden zijn met het houden van deze dieren. Deze activiteiten hadden moeten worden meegenomen in de vergunning. Ten onrechte is hiermee geen rekening gehouden met deze extra toename van stikstofdepositie.

Reactie Gedeputeerde Staten

De aanvraag ziet op een afname van 118 stuks melkgeiten (C 1.100). Deze afname in het aantal melkgeiten heeft tot gevolg dat er minder afvoer van melk en mest noodzakelijk is. Tevens is er minder aanvoer van voer en stro nodig. Daar tegenover staat wel dat er een toename is van 181 opfokgeiten die tussen de 61 dagen en 1 jaar oud zijn (C 2.100) en een toename van 100 stuks opfokgeiten jonger van 61 dagen (C 3.100). Echter heeft deze ontwikkeling tot gevolg dat er meer gebruik wordt gemaakt van eigen aanfok, waardoor de aan- en afvoer van geiten naar een gespecialiseerd opfokbedrijf afneemt. De dieren blijven immers op het bedrijf zelf. Per saldo is er geen toename van transportbewegingen.

5. Conclusie

Gelet op het vorenstaande zien wij in de zienswijzen van XXXX en XXXX, geen aanleiding om de gevraagde vergunning te weigeren.

4.6 Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat onderhavige door aanvrager aangevraagde activiteit geen (significante) negatieve effecten zal veroorzaken op de betrokken Nederlandse, Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

Tegen deze achtergrond is vergunningverlening voor de aangevraagde activiteiten in overeenstemming met het bepaalde bij of krachtens de Wet natuurbescherming.

5. Besluit

Gelet op het bepaalde in de Wet natuurbescherming en voorgaande overwegingen, besluiten wij:

1. onder het eenmalig toedelen van ontwikkelingsruimte (voor onbepaalde tijd) van ten hoogste +0,00 mol per hectare per jaar, aan Snijders C.V. een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wnb te verlenen voor het exploiteren, wijzigen en uitbreiden van een geitenhouderij zoals aangevraagd d.d. 29 oktober 2015 met zaaknummer 2015-1822, gelegen aan de Weg achter Swier 1 te Wijnansrade, waarbij de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zoals opgenomen in de AERIUS-berekening (bijlage 1) zijn gezien;
2. aan de vergunning de beperkingen te stellen en voorschriften te verbinden, zoals opgenomen onder hoofdstuk 7;
3. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 29 oktober 2015, aangevuld op 9 februari 2018, deel uitmaken van deze vergunning, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

6. Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u, tegen betaling van de verschuldigde griffierechten, beroep instellen bij de Rechtbank Limburg.

U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een beroepschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het beroepschrift moet worden ondertekend en ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht alsmede de redenen van het beroep (motivering). Het beroepschrift moet worden gericht aan: Rechtbank Limburg, locatie Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. Als u een beroepschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
Kwartiermaker Vergunningen
Toezicht en Handhaving (VTH)

7. Voorschriften

Aan deze vergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

- 7.1** De vergunning heeft betrekking op het houden van de dieren aantallen op de stalsystemen zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Stal-nummer	Type	Code RAV Bijlage 1	Code RAV Bijlage 2	Aantal dieren
1 (links)	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100		800
1 (rechts)	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100		270
2 (achter)	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100		30
2 (achter)	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	C 2.100		300
2 (achter)	Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen	C 3.100		100

De in bovenstaande tabel en volgende vermelde 'Code RAV' alsmede de ammoniakemissiefactoren die zijn gehanteerd bij het berekenen van de (totale) emissie, zijn ontleend aan de bijlagen behorende bij de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2015, nr. 16866 (in werking getreden op 1 augustus 2015), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 15585 (in werking getreden op 31 maart 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 49500 (in werking getreden op 1 oktober 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 420218 (in werking getreden op 12 april 2017), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 69963 (in werking getreden op 13 december 2017) en de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2018, nr. 39679 (in werking getreden op 20 juli 2018).

- 7.2** De vergunning heeft betrekking op de emissie van 2.350,00 kg NH₃ / jaar.

Bijlage 1 Aerijs-berekening

Bijlage bij het toestemmingsbesluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, van het Bnb.

Bijlage 2 Aeries-berekening hoogste depositie situatie